

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Henryk

Nazwisko: Pysk

Miejsce urodzenia: Mąjce gm. Chorzele pow. Przasnysz

Data urodzenia: --1925

Imię ojca: Błażej

Imię matki: Marianna

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Henryk Pysk (ur. w 1925 r.) od roku 1946 do sierpnia 1948 był żołnierzem antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) na terenie powiatów Przasnysz, Ostrołęka i Szczytno. Nosił pseudonim "Dąb II". W okresie komunistycznej amnestii 1947 roku Henryk Pysk nie ujawnił się i działał nadal w niepodległościowej konspiracji. W latach 1947-1948 sierżant NZW Henryk Pysk pseudonim "Dąb II" walczył zbrojnie z komunistycznymi władzami w szeregach oddziałów i komend okręgu XVI NZW pod dowództwem por. Józefa Kozłowskiego pseud. „Las”. Henryk Pysk figuruje w aktach i zapisach ewidencyjnych oraz w kartotekach WUBP w Warszawie, PUBP Ostrołęka i PUBP w Przasnyszu z lat 1947-1949. Zapisano w nich między innymi, iż Henryk Pysk "od końca 1947 r. dowodził 17-osobową bandą NZW" i do sierpnia 1948 był komendantem Komendy Powiatowej NZW krypt. "Płomień I" na terenie powiatów Przasnysz i Ostrołęka. Zanotowano, że Henryk Pysk został "zabity w czasie akcji zbrojnej" grupy operacyjnej UB i oddziałów KBW w dniu 12 sierpnia 1948 we wsi Dąbrówka na terenie gminy Myszyniec, pow. Ostrołęka (w oblężeniu wojsk KBW i funkcjonariuszy PUBP). Sierżant Henryk Pysk poległ po kilkugodzinnej walce z UB i KBW. Jego podkomendny Henryk Duda pseud. „Jastrząb” został w czasie tej walki postrzelony i ciężko raniony - ujęty, zmarł w drodze do szpitala. Natomiast Czesław Duma pseud. „Nieznany” został ujęty, skazany na karę śmierci i stracony 11 lutego 1949.</p>		<p>Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych.</p>

Henryk Pysk pseudonim "Dąb II" figuruje wraz z kilkuset innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w wielotomowych aktach KW MO w Warszawie z lat 1978-1989 zatytułowanych "Charakterystyka nr 64, Narodowe Zjednoczenie Wojskowe - Okręg Warszawski nr XVI". Te materiały, w tym głównie kwestionariusze osobowe żołnierzy NZW, zostały opracowane w latach 1978-1989 (na bazie dawnych materiałów UB z lat 1940-ch i 1950-ch) przez Wydział "C" Komendy Wojewódzkiej MO w Warszawie na potrzeby Wydziału II Biura "C" MSW. W kwestionariuszu dot. Henryka Pyska (w tomie 14) zapisano między innymi, iż ww. "od chwili powstania okręgu XVI NZW pełnił funkcję komendanta Komendy Powiatowej NZW krypt. "Płomień I" i szefa PASu w tej komendzie. Banda, którą kierował Pysk Henryk, wyróżniała się w działalności terrorystyczno-rabunkowej na terenie powiatu Przasnysz i częściowo pow. Ostrołęka. Został zabity podczas akcji przeprowadzonej przez UB i KBW we wsi Dąbrówka pow. Ostrołęka w dniu 11-12 sierpnia 1948 r. (...)"

IPN BU 0180/80 t. 14 (Charakterystyka nr 64).

Henryk Pysk pseudonim "Dąb II" występuje wraz z kilkuset innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w aktach Wydz. "C" KW MO w Olsztynie z lat 1981-1982 zatytułowanych "Kwestionariusze osobowe - członkowie Komendy Okręgu NZW kryptonim >Mazowsze<, charakterystyka nr 66". W kwestionariuszu nr 88 dot. Henryka Pyska (w tomie 4) zapisano między innymi, iż ww. żołnierz podziemia "w 1947 r. był członkiem PAS [Pogotowia Akcji Specjalnych NZW], w dniu 2 marca 1948 r. mianowany został przez Kozłowskiego Józefa pseud. >Las< dowódcą oddziału PAS liczącego ok. 17 członków (...). Dnia 16 lipca 1948 r. podległy mu oddział PAS rozwiązał na kwaterze u Orła Władysława, zam. Zaręby gm. Baranowo pow. Przasnysz. Ciężką broń zmagazynował (...), a członkowie jego oddziału rozproszyli się w terenie po dwóch, celem lepszej konspiracji (...)"

IPN Bi 065/6 t. 4 (777/IV).

Henryk Pysk pseudonim "Dąb II" występuje wraz z kilkudziesięcioma innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w opracowaniu Wydz. "C" KW MO w Olsztynie z roku 1977 oznaczonym jako "Charakterystyka nr 60a". To opracowanie, zatytułowane "Działalność endeckiego podziemia na terenie Warmii i Mazur w latach 1945-1957" obejmuje głównie dane statystyczne dot. oddziałów NSZ i NZW oraz wykaz ich akcji zbrojnych i innych. Na stronie poświęconej oddziałowi NZW pod dowództwem Henryka Pyska (s. 50) zapisano między innymi, iż ten oddział "prowadził działalność zbrojną w latach 1946-1948 na terenie powiatów Przasnysz i Szczytno" i na terenie woj. olsztyńskiego "dokonał 11 napadów i przestępstw".

IPN BU 0182/59 (Charakterystyka Nr 60a, p. 71).